

פרוטוקול מס'; ד/94

מישיבת ועדת הכספים שהתקיימה בחל-אביב
ביום ג', יא' באייר תשי"ט,
(19.5.59) בשעה 16.00

נ כ ח ו : חברי הוועדה: י. גורי - היו"ר
י. אפרתי
א. בהיר
י. בדר
ש. דייק
ע. דגני
מ. חזני
ז. כהנא
נ. לויק
ז. סוזייב
י. ספיר
י. קוגמן
מ. קלמר
ח. רובין
ז. שוקן

ש. יעקובסון - מ"מ מזכיר הוועדה

מוזמנים:
מר גפני - מנהל המכס
ד"ר נאמן - מנהל מח' הדלק - הנהלח המכס
מר פריאר - הנהלת המכס
מר בר-זיו - סגן היועץ המשפטי - משרד
האוצר
מר קיטרון - משרד המשפטים

סדר-היום:
(א) הצעת ח"כ מ. קלמר בשאלת משכורת הדיינים;
(ב) אישור מקדמה לוועדת הבחירות המרכזית;
(ג) צו הבלו על דלק;
(ד) שונות.

פוחח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

אני מקדם בברכה את חברי ועדת הכספים, ולפני
שאנחנו עוברים לדון על סדר-היום אני רוצה להסביר מדוע נדחתה הישיבה אשר
נועדה להיות בשבוע שעבר. בשל טודת הבחירות להסתדרות, אשר העסיקה רוב
ניכר מחברי ועדתנו, נחבקשתי על ידם לדחות את הישיבה, וכך עשיתי.

דבר נוסף שעלי לדוידעכם הוא כי שר האוצר
לא יהיה נוכח בישיבתנו הנוכחית, מאחר וועדת השרים לענינים כלכליים עדיין
לא סיימה דיוניה. שר האוצר בקשני לדחות את הדיון בשאלת מלוה הקליטה
עד לאחר שהממשלה תסכם דיוניה בנידון ביום א' הקרוב.

י. ספיר:

אני אינני מוכן לקבל את הדעה כי דיון
בוועדת הכספים על נושא מסויים, לפי בקשת
מספר חברים, צמוד לעמדת הממשלה או לקביעת עמדתה בפני ועדת השרים בממשלה.
יש זכות מלאה לחברי ועדת הכספים לקיים דיון על נושא אשר עליו בקשו לדון.

היו"ר י. גורי:

באופן פורמלי זה נכון, אם כי ישנם כמה
סיבות השקולות כנגד הטעמים הפורמליים
האלה, כי בדרך כלל מקובל אצלנו לדחות דיון כאשר הממשלה פונה ומבקשת
לדחותו, ושנית, אינני רואה כל דחיפות בדבר, לאחר ששר האוצר נתן הוראה
לא לנכות את התשלומים.

היו"ר י. גורי: טעם שלישי הוא כי ועדת הכספים אין לה סמכות החלטה בענין זה. הכנסת מחליט על כך, ונושא זה עומד על סדר-יומה.

לאור שלש הטעמים האלה, אין לנו כל סיבה שלא להיענות לבקשת הממשלה בענין זה.

י. בדר: העבודה בכל ועדה, ובעיקר בוועדתנו, חייבת להתקיים על הדדיות מסויימת, ואמנם כן הוא הדבר במשך כל הזמן, אך ועדת הכספים איננה יכולה לשמש פורום בו דנים על אותם דברים כמו בממשלה, בישיבת הברינו או בקואליציה. ועדה זו חייבת ורשאית לדון על דברים חשובים הן כספיים והן אחרים העומדים ברומה של המדינה. אין חובה לוועדה זו להמתיך עד אשר יוגש לה תבשיל מוכן, כאן יש לבשל את התבשילים, ואם ישנה כוונה באיזה שהוא מקום לרוקן את הועדה הזו מתוכנה, עלינו יהיה למצוא לה תכן אחר, תכן של שדה קרב והתנגשויות הדדיות, ויהיה בידי להוכיח כוחי אפילו בדרך זו.

בקשתי להעמיד סעיף מסויים לדיון בישיבת ועדת הכספים. קבלתי תשובה כי הדבר הועמד על סדר יומה של הועדה. הייתי בטוח בליבי שהדבר סודר, והנה במקרה זה הוטעיתי. עלי להוסיף ולומר כי בזמן הפגוא ישנה דרך להעמיד נושא מסויים על סדר-יומה של הועדה בלי הסכמת יו"ר הכנסת ובלי הסכמת יו"ר הועדה. מספיק לשלוח מכתב בחתימת חמישה חברי ועדה על מנת שהיו"ר יכנס את נעדת הכספים על מנת לדון על אותו נושא מסויים. לא עשיתי זאת לאור ההבטחה שניתנה לי שבקשתי התקבלה וכי הדבר יועמד לדיון בוועדה. עתה עלי לומר, כי אמוני נפגע.

דבר נוסף על אלה היא העובדה ששר האוצר, כממונה על הכנסות המדינה, נתן הוראה להפר חוק של הכנסת ותקנות אשר אושרו על ידי ועדת הכספים. אינני מתרעם על עצם הענין, יכל האם משק המדינה זהו משק ביתו של מר אשכול? האם לא נכון הדבר שמה שאפשר לפרסם בהסכמת ועדה זו אי אפשר להפר אלא בהסכמתה בלבד? זהו תקדים מסוכן אשר אין להשלים אחריו.

י. ספיר: בדברי העודמים טענתי נגד ההצמדה של דיון המתקיים בוועדה זו, עם איזו עמדה שהיא שהממשלה רוצה לנקוט לגביה. עתה אני רוצה להזכירכם שאין זו דחיה ראשונה. נוסף על כך אני רואה בזה פגיעה בכבוד הועדה. אם היתה סיבה מסויימת לצורך בדחיה, יכול היה שר האוצר לבא לכאן היום ולהסביר את אשר רצה להסביר, ואולי להשיב לכמה מהשאלות שהחברים מעוניינים לדעת, ובדרך זו להציע דחית הדיון.

נוסף על כך, על סדר-יומה של הכנסת, כאשר חילפתח ביום ב' הבא יומדות כמה הצעות על נושא זה, והדיון בוועדת הכספים, כועדה, יועמד למעשה בצל הדיון שיערך בכנסת. דבר זה מאבד את משמעותו. מה שנעשה במקרה זה פוגע בכבודה של הועדה.

אני מציע לקיים את הדיון על נושא זה בישיבה זו בהעדרו של שר האוצר.

היו"ר י. גורי: אני דוחה את דברי ח"כ בדר כאילו מרוקנים את הועדה הזאת מתכנה. ועדה זו הינה בעלת סמכויות רבות והיא עושה לא מעט. אינני מקבל אף את דברי ח"כ ספיר כאילו פוגעים בכבודה של הועדה.

אני אמרתי דבר פשוט ביותר. אם הממשלה פונה ומבקשת לדחות דיון בנושא מסויים, אין לפרש זאת כפגיעה בכבודה של הועדה או כרוקן לרוקנה מתכן עבודתה. זוהי הגזמה. ביחוד כאשר בינתיים אין גובים.

ח"כ בדר, אם כי הוא מרוצה מההוראה שניתנה לעכב את הגביה, שאל באיזו זכות ניתנה הוראה כזאת. על כך תשפוט הכנסת ולא ועדת הכספים, באשר היא איננה שופטו של שר האוצר. זהו מענינה של הכנסת.

היו"ר י. גורי: ח"כ ספיר סען-מדוע לא בא שר האוצר, ולא נימק הסברותיו. אני לא החשבתי עצמי כשליח בלתי מכובד עד כדי לשלול מעצמי האפשרות להודיעכם דבר זה.

י. ספיר: התכוונתי כי לו שר האוצר היה בא ונותן כמה הסברות ומבקש לדחות את הדיון, היה זה נמוק מטפיק. הדבר נודע לי מהעחוונות, ואינני מבין מדוע עלי, כחבר ועדת הכספים, להיות ניוון ממנה?

ח. רובין: ברור כי ההוראה שניתנה על ידי שר האוצר לא לגבות את מלווה הקליטה בינתיים, באה כדי ללכת לקראת אלה אשר הביעו ספיקות לגבי הפעלת המלווה בשעה זו. דבר זה נעשה על ידי השר אם כי דעתו היא שונם גם לגבי מפלגתו וגם לגבי חבריו. אני רואה בפעולה זו צעד הוגן שאין לבקרו. מאידך, לו היה השר פונה ואומר: תנו לי זמן, וחתהילו בדיון מבלי לשמוע אותי, היה לי יותר נוח. אבל בכל זאת, גם אם זה לא נעשה, הרי במקרה זה לא נעשה עוול כה קשה, ויש לקבל את בקשת השר לדחות את הדיון.

א. בהיר: לדעתי ועדת הכספים איננה מעונינת בדיון בלבד, אלא מענינה לשמוע מהי עמדת הממשלה בנידון, וזהו הנימוק לדחית הדיון, יש לקבלו, איפוא. ביום ראשון הקרוב חתכנס ישיבת הממשלה, והיא עומדת לסכם בדבר. אם יש צורך בחוק על מנת לבטל את פעולת הגביה, אני מניח שיו"ר ועדת הכספים יבדוק את הדבר, הממשלה עצמה ודאי גם היא תבדוק זאת, ואז יהיה מקום לוועדת הכספים לדון על כך. דומני שיהיה בזה יותר הגיון מאשר לפתוח עכשו בדיון, בלי השתתפותו של שר האוצר ומבלי שאנחנו יודעים מהי עמדת הממשלה בנידון.

אני מציע לדחות את הדיון לשבוע הבא, ולהמשיך בסדר היום.

י. ספיר: אני חוזר על הצעתי הקודמת.

י. בדר: הצעתי היא לפתוח היום בדיון אך לא לסכמו טרם הממשלה סכמה בנידון.

היו"ר י. גורי: אני מעמיד את ההצעות להצבעה.

בהצבעה של 8 נגד 6 הוחלט לקבל את הצעת הממשלה לא לדון על נושא זה בישיבה הנוכחית, אלא לדחותו לאחר החלטת הממשלה, ולקיים את הדיון בשבוע הבא.

חביעות משקי הצפון - נזקים:
היו"ר י. גורי:

באחת הישיבות, כאשר קיימנו את הדיון בענין ישובי ספר, הוטל עלי במידה שאוכל, לסיים את המלאכה, ולהביא את הדבר לידיעת חברי ועדת הכספים.

ב-6 למאי, ישבתי מספר שעות עם אנשי האוצר, ה"ה גבעוני, אגמון ונחליאלי, ובאי-כח הקבוצים: שמיר, גדות, גונן ודן.

לאחר ברוך מקיף מאד, ראיתי ונוכחתי לדעת, כי מבלי למיין את כל החביעות האלה לשני קווים רחבים המתחלקים לחביעות יפה בגבולות החוק, בגבולות נזקים עקיפים והוצאות בטחון, לא נחקדם. הוסכם לכן כי עד סוף מאי יוגשו על ידי כל המשקים כל החביעות, ואז נציגי משרד הארנונה ומשרד החינוך יישבו עם נציגיו של כל משק וימינו לפי כל הפרטים, ובראשית יוני אני אקבל את כל הפרטים, ובהשתתפותו של שר האוצר יוכרע הדבר.

א. בהיר:

זה נוסף לתיקון החוק ולא בא במקומו.

י. בדר:

אחרי כל הנסיונות הקודמים אני חושב שדרוש לנו חוק.

די"ר י. גורי:

על זה אין וכוח. דיון על תיקון החוק יהיה בנוכחותו של שר הפנים בראשית יוני, וגם הפרטים יסוכמו ויובאו לידיעתי במועד זה.

י. בדר:

הייתי מקבל דבר זה כמוגמר, לולא העובדה שהדבר הזה נמשך כבר זמן רב כל כך. אנו מתקרבים לגמר עבודת הכנסת הנוכחית, ואין להשאיר את הדיון מבלי לקבוע מועדים קבועים. אני מציע כי נקבע היום מועד לישיבה ביוני, בה נדון על שאלה זו.

ח. רובין:

העובדה היא כי ביולי 1958, הכיר מר ארנון, בשם משרד האוצר, בעצם החובה בחשלושים. בסוף המשמך אשו הובא לנו על ידי היו"ר, ישנה התכחשות לחובה הזאת מטעם נציגי האוצר.

שנית, במשך החודש ובהתחלת השנה הזאת, היה סיכום שכל התביעות תובאנה למשרד האוצר, אשו יביע דעתו בקשר לצד החשבונאי, היינו מה לדעתו מפרז, מה צורך, במה הוא מכיר ובמה איננו מכיר. האוצר משך את הענין הזה במשך 8 חדשים. חושבני כי זהו אחד המקרים אשר לגביהם כל חברי ועדת הכספים רצו בהסדר, ובמשך כל הזמן הזה משרד האוצר, בצורה בלתי הוגנת התחמק מהסדר, ואם הדבר ימשך עוד מספר חדשים מועט, תיגמר תקופת כהונת הכנסת הנוכחית, והדבר יאלץ להכות לסידורו בכנסת הבאה, ועל ידי כך מאבדת העבודה את רציפותה.

אני מעונין את המאמץ אשר נעשה על ידי היו"ר גורי, ואין זו אשמתי אם מאמץ זה לא נשא פרי. אינני חושב אף שצריך להתקיים דיון חדש על החוק בוועדת הכספים. בתיק שלי נמצאות נוסחאות מושלמות אשר הושגו בוועדת המשנה בראשותו של ח"כ בהיר, ולכן אין כל צורך בדיון מחודש.

אם אחרי כל זה בא עכשו שר האוצר ומבקש להפוך הכל מחדש, התוצאה תהיה שאני אציע הצעת חוק ואביא אותה לכנסת, ושם אכניס תיקון חוק עם תאריך וטוראקטיבי. ובטוחני כי יהיה לזה רוב בכנסת, ואז לא נהיה זקוקים לחסדים.

אני מבקש כי ישלח לכל חברי ועדת הכספים העתק המסמך אשר הביא בפנינו היו"ר, ואחרי עייני בו אני שומר לעצמי את כל הזכויות להגיב על הענין הזה בצורה המתאימה.

מ. קלמר:

גם אני מציע כי נקבל את העתק המסמך על מנת שנעייין בו על כל פרטיו.

י. בדר:

הצעתי היא כי נקבע היום תאריך לדיון בחדש יוני, ונודיע עליו למשרד האוצר.

היו"ר י. גורי:

אשר לויתות שקרו עד כה, הללו היו קשורות בסיבות מוצדקות אלה או אחרות, ואנחנו יכולים לקיים את הדיון על תיקון החוק בצורה זו או אחרת, מיד בשבוע הבא, כי דבר זה איננו קשור עם המסמך אשר הבאתי לפניכם. יותר מזה, אנו יכולים גם לדון על הדברים הקשורים במסמך הזה, כי הועדה לא תדון בחשבונות לגופן.

עתה אני רואה להסבירכם כי בקשתי למיין את המקרים לשלשה סעיפים מאחר ומר ארנון טוען עכשו כי הצהרתו הייתה לגבי מקרים אשר יקרו אחרי ה-15 ליולי, מאחר ולגבי כל מה שקרה עד ה-15 ליולי שולמו התשלומים האמורים, ל-100% של הנזקים, חוץ מאשר לשק אחד. אנחנו מאידך טוענים, כי המדובר איננו רק לגבי מה שקרה אחרי ה-15 ליולי, אלא יש לכלול אף את החשבונות אשר היו בתיקיננו. ואשר לכך, המשקים תובעים סוג שלישי של תשלום, אשר לגביהם גם ועדת הכספים איננה יכולה לומר שהצהרה חלה עליהם. לאור כל זאת אמרתי כי יש למיין את הדרישות לשלשה סוגים. נוסף עליהם ישנם עוד מקרים אשר אינם כלולים באף אחד מן הסעיפים האלה. אבל כל זה איננו מונע מוועדת הכספים מלדון על תיקון החוק. ואשר למה שנאמר על ידי ח"כ רובין כי הועדה סכמה, אזי העובדה היא כי היא לא סכמה, עמדו על הפרק שני סעיפים ושר האוצר בקש שלא נסיים את הדיון בהעדרו. אפשר, איפוא, להתרעם מדוע הויכוח נדחה, ול אי אפשר לטעון מדוע הענין לא הסתכם.

זוהי הצעת חוק אשר דנו עליה בכנסת
עוד ביולי.

ח. רובין:

היו"ר י. גורי:
יהיה עוד וכוח עקרוני אם מה שמר ארנון
הצהיר חל על מה שקרה עד ה-15 ליולי, או
על כל מה שהיה בתיקי חברי ועדת הכספים. מובן שדעת חברי ועדת הכספים
היא שדבריו חלו על כל מה שהיה בתיקיננו.

אשר להעתק המסמך אשר הבאתי בפניכם,
הוא ישלח לכל חברי ועדת הכספים.

א. בהיר:
אני מציע כי בענין תיקון הצעת החוק,
נקיים דיון מיד עם התחלת עבודת הכנסת,
מבלי לחכות לסכומים, כי אין לזה כל קשר.

אשר לוועדת המשנה, היא סיימה את הדיון,
אך ועדת הכספים לא נתנה עדיין הסכמתה.

אני על כן מציע כי יו"ר הועדה יודיע
לשר האוצר את החלטתנו.

היו"ר י. גורי:
הודעתי לשר האוצר כי אם לא יביא את
הדבר לממשלה לדיון, נקיים דיון מבלי
להמתין להשתתפותו.

ועתה אני מודיע כי עם התכנס מושב הקיץ
של הכנסת, אני אעמיד על סדר יומה של הישיבה את הענין הזה, בשבוע הראשון
או השני מאז התחלת עבודתנו.

ח. רובין:
בענין זה אני מבקש שתתקבל החלטת ועדת
הכספים ואינני מסתפק בהודעה של היו"ר.

א. בהיר:
הדבר סוכם כאן ואנחנו מעבירים סיכום
זה לשר האוצר.

ש ו נ ו ת :-

ז. סוזיב:
לפני מספר חדשים, הביאו לאישור שתי
אמיסיות. אחת בסכום של 3 מיליון ל"י,
מהן 2,5 מיליון ל"י לממון הרכבת התחתית בחיפה, וחצי מיליון לממון
עבודות מיוחדות בירושלים. היו וכוחים רבים, והיו התנגדויות מצד
חברי הועדה לאמיסיה זו אשר באה כאמיסיה מיוחדת נוסף על שתי האמיסיות
על סכום של 7,5 מיליון ל"י כל אחת, אשר נתנו לכל העיריות לפי מפתח
מסויים.

בחדר זה ישב וציג גשרד האוצר, והודיע
בחשיבה לטענתי בה אמרתי: מדוע לא תהינה עיריית תל-אביב. הזקוקה לכספים
למטרות חיוניות יותר מאשר הרכבת התחתית בחיפה, - כי אם תובא הצעה כזו,
תינתן גם לתל-אביב האפשרות להוציא אמיסיה לצרכים ההכרחיים שלה.

זה מספר חדשים שעיריית תל-אביב לוחמת
על זכותה להוציא אמיסיה באמצעות אוחו מוסד - בנק לאומי לישראל - אשר
הוציא את האמיסיות לחיפה ולירושלים, והממשלה איננה מאשרת זאת.

אני פונה ליו"ר ועדת הכספים ומבקש
כי לאור שני הטעמים המוצדקים, א) הבטחת נציג הממשלה, וב) הצרכים
החיוניים של עיריית תל-אביב, תעזור ועדת הכספים לעיריית תל-אביב להשיג
באופן דחוף את הכספים הדרושים לה.

אני מבקש את יו"ר הועדה כי יבדוק את
הענין ויעמידו על סדר-יומה של עבודת הועדה.

האם אתה מסכים כי אעביר זאת קודם
כל כשאלה לשר האוצר?

התשובה: י. גורן:

אני מסכים לכך.

י. גורן:

מבלת החלטה על הצעתו של ח"כ קלמר לקיים דיון על שינוי החלטת
ועדת הכספים בישיבתה מיום 15.4.59, בשאלת משכורת הדיינים:-

התשובה: י. גורן:

היתה החלטה בנידון, וחלק מחברי הועדה,
אשר לא היו מרוצים מן ההחלטה, בקשו
לערער רביזיה. החלק האחר, באותה ישיבה, סרב לערוך רביזיה כזו. הוסכם
כי אני אעמיד בסדר היום את השאלה אם לערוך רביזיה או לא. אם נחליט
לערוך רביזיה, פרושו שאנחנו מחליטים לקיים דיון.

מ. קלמר:

אני הבינתי כי לאחר שנקבל החלטה
חיובית בענין עריכת רביזיה, ואני
מקווה שכזו תהיה ההחלטה, נדון על כך מיד בישיבה זו. לפני כן ברצוני
למק מדוע אני מבקש לערוך רביזיה.

ראשית, מספר חברים ניכר לא השתתפו
בישיבה הקודמת. בישיבה שלאחריה, הודיע ח"כ בדרו כי הוא בקש במיוחד
מתייחס לא לדון בענין זה, כי הוא לא יוכל להשתתף בישיבה. היו"ר הודה
בכך, וזה מתייב לפתוח שנית דיון על שאלה זו.

שנית, עצם ההחלטה שהתקבלה על ידי הרוב,
השפיעה לדעה על הצבור. יכל להיות שאותם החברים אשר הצביעו נגד, לא
למחו בחשבון איזו - ימעה יכולה החלטה כזו להביא לגבי חלקים נכרים
בצבור, בכך שואו פגיעה ברבנים הראשיים, בזה שהועדה חושבת שאין
להשנות למעמד נשיא בית הדין העליון. דבר זה הכה גלים אף בחו"ל,
יש הדים לכך, כי דווקא בחפוצות יש לוב הראשי בקרב היהדות יותר פוסום
מאשר לנשיא בית הדין העליון, אם כי כבודי במקומו מונח.

אני מקווה כי בדיון נשכנע את החברים
אשר הצביעו את אשר הצביעו, כי יסכימו לשנות דעתם ולקבל החלטה אחרת.

משום כך אני מבקש שנדון ונצביע שנית

על השאלה הזאת.

אם אין התנגדות להצעתו של ח"ר קלמר,
נקיים דיון בשאלה זו.

התשובה: י. גורן:

הוחלט: לקיים דיון בשאלת הצעתו של
ח"כ קלמר בענין משכורת הדיינים.

אישור מקומה בסך 75.000 ל"י ע"ח התקציב העומד להיקבע, בהתאם
לסעיף 73(ב) לחוק הבחירות לכנסת, חשי"ט-1959:-

התשובה: י. גורן:

כיון שועדת הבחירות המרכזית נגשת
לעבודתה בראשית יוני, יש צורך להעמיד
לדעתה את הסכום הראשון הנדרש לה על מנת שתוכל לפעול.

ועדת הכספים מחליטה להעמיד לרשותה
של ועדת הבחירות המרכזית 75 אלף ל"י.

צו הבלו על דלק (פטור) חשי"ט-1959:-

חוק בטול פטור, קבוע בצו מכס, לפיו
כמה מוסדות פטורים ממס, ואין לנו

מ. גפני:

צו כזה לפטור מדלק.

אנחנו מגישים כאן לוועדת הכספים לאישורה,
צו לפטור מדלק אותם המוסדות הפטורים ביבוא והם:

(1) לנציגות דיפלומטיות או קונסולריות של
מדינות חוץ או לנציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ או לפקיד המועסק
על ידי נציגות כאמור, שהם אזרחי חוץ ואינם עוסקים בכל עסק או מקצוע אחר,

מר גפני: ושהוכרו על ידי שר החוץ בתור שכאלה, אם הדלק מיועד לשירותים של הנציגות או לשימושו של הנציג או של הפקיד באם קיימת הדדיות;

(2) לנהנה מפטור המוענק על פי התחייבות הנובעת מהסכמים בינלאומיים אלה:

פרקי הסכם בדבר קרן המטבע הבינלאומית³.
פרקי הסכם בדבר הבנק הבינלאומי לשיקום ולפיתוח⁴;
הסכם בין ממשלת ישראל ובין ארצות הברית של אמריקה למימון חכניות מסויימות לחילופין בשדה החינוך⁵;
פרקי הסכם של התאגיד הבינלאומי למימון⁶;

(3) לנהנה מפטור על פי חוק הנפט, חשי"ב-1952, ובמסגרתו.

שני הסעיפים האחרים אינם פטור כללי, אלא לגבי חברות מסויימות. האחד לחברת דשנים וחמרים חימיים המשתמשת בבוטגז כחלק בייצור האמוניאק, בכפויות מקבילות לכל כמות הצריכה של השימוש הפרטי בגז.

סעיף שני מתיחס לאוירונים מקומיים, כגון אוירוני ריסוס שדות או אוירונים הססים בקו לוד אילת.

מר קיסרון: זהו צו אשר בא להעניק רק פטור מבלו, ולא חל על דלק המיוצר בארץ. במידה שהנזכרים צורכים דלק אשר בא מחו"ל הם נהנים מפטור אחר.

י. ספיר: אני רוצה להבין כיצד הדבר מתבצע בפועל. מכונית של דיפלומט, למשל, מגיעה לתחנת בנזין לשם קניחו, האם הבנזין הזה בחלקו מיוצר בארץ ובחלקו בא מחו"ל? האם באותו בנזין ישנו חלק אשר ששור במכס וחלק בבלו?

מר גפני: למעשה הבנזין כולו מיוצר ברפיינריס, אשר לה מעמד מיוחד. כל הדלק אשר היה מיוצר על ידה היה נחשב באפן טכני כייבוא. הצו הנוכחי בא להסדיר שדבר זה יחול כעח גם על הדלק המקומי, כי הוא היה רק אחוז קטן מכלל הדלק.

י. ספיר: איך מופיע הדלק המקומי, כאשר הופך להיות בנזין, בתור דלק מיוחד?

מר גפני: מביאים דלק גלמי מחו"ל, ואנחנו את כל הייצור הזה נעשה עכשו כדלק מקומי, ויחול עליו בלו ולא מכס.

י. ספיר: מה זה, איפוא, שייך לדיפלומטים, ואיפה החוק ההופך את הכל לבלו?

מר גפני: החוק הזה יבוא בפני הכנסת. חוק זה איננו זקוק להתאשר על ידי ועדת הכספים אלא על ידי ועדת החקיקה, וזה כבר אושר.

י. ספיר: דומני שהסעיף השלישי מעורר שאלות עקרוניות, כי זה עומד בניגוד לכל הקו שהיה עד היום לפיו בטלנו את כל הפטורים. מה, איפוא, ההגיון בכל הענין הזה?

אני מבין שישנו המשך של המדיניות הזו לגבי היטלים אחרים אשר רוצים לשחרר חמרים מסויימים מהיטלים כדי לעודד ייצוא. אנחנו נכנסנו בענין זה לסבך של פרובלימות, ואינני מבין מהו ההגיון דוקא לכלי טייס מקומיים. זה אומר לחת סובסידיה מיוחדת לחברת ארקיע על מנת שתוכל להופיל את המחיר, ובכך ייצור מצב שיהיה חלק של בנזין שיהיה פטור מבלו וחלק אחר שלא יהיה פטור.

לשם מה כל השיטה הזו, ואיך נפקח על כך
שחברת ארקיע תשתמש בבנזין הפטור מבלו

י. ספיר:

רק למטרות אלה?

אם המטרה היא לתת סובסידיה לארקיע או

לדשנים, מדוע בדרך זו?

מר נאמן:

הפטור אשר הוצע כאן הוא מקביל בדיוק
לפטור מכס אשר קיים, ואין לזה כל

קשר עם מתן סובסידיות לאיזו חברה שהיא. זה גם מתאים בדיוק לחוק
בטול הפטור. רק היוצאים מן הכלל אשר נקבעו לפי חוק ביטול הפטור
הוכנסו לצו הזה לפטור.

אשר לענין עצמו, אזי בלי קשר עם המצב
החוקי, יש מקום לחשוב שיש טעם לתת לטיסות בתוך הארץ אותם תנאים כמו
לטיסות לחו"ל. זוהי שאלה של מדיניות. אנחנו דנו על זה כשהיה
צריך להפעיל את פקודת המכס כלפיהם, בלי כל קשר עם ביטול חוק ביטול
הפטור. במצבנו אנו בארץ, הטיסות הפנימיות, עם כל הכורך בהן, היא
מטרה חיונית למדי, ולדעתי מגיע לה עוד.

אשר לבעיה האדמיניסטרטיבית, היינו, כיצד
לפקח כי לא ישתמשו בדלק הזה שלא למטרות אליהן התכוונו, הקושי לגבי
ארקיע הוא אותו קושי כמו לגבי אל-על. להיפך, הכמויות אשר צורכת חברת
אל-על הן הרבה יותר גדולות מאשר אלה אשר צורכת ארקיע, ואפשרות הנזילה
למטרות אחרות קיימת כאן ביתר חומרה. אנחנו משתדלים בכוחנו אנו, ואני
מקווה שהנהלת המכס תוסיף, במידת האפשר, לפקח שדבר זה לא ייעשה.

י. ספיר:

בזמנו נמסר לנו כאן דו"ח על רווחי הממשלה
מעסקי הנפט, אשר מתבטא גם בחון קלקולציות
המחיריים וההוצאות וגם בתוך ההיטלים, ואם אינני טועה הגענו אז לסכום
של 50 מיליון ל"י לשנה על חשבון רווח. ואשר לכך, הממשלה בזמנו
קבעה את מחיר הנפט על יסוד מחירי ההובלה הגבוהים אשר היו קיימים
אחרי מבצע סיני. יחד עם זאת נאמר לנו כי הממשלה משתדלת לשמור על
מחירי הנפט לצרכן. כיום הגענו למצב כזה שצנור הנפט מומן, אם כי
לא זכור לי איך זה מופיע בחקציב, ובהזדמנות דיוננו בענין זה, בקשתי
היא לקבל, עד יום ב', מהאוצר חשבון המצב ל-31.3.59, וההתפתחות
החדשית.

י. נדב:

אשר לסעיף של הסכמים בינלאומיים ודיפלומטיים,
אינני מעיר. אך אשר ליחור, תמיד שמענו כי
יש לבטל את כל הסובסידיות בצורה זו, כי תמיד יש סכנה שסחורה פטורה
עוברת לשוק אחר. בטלנו את כל הפטורים, אפילו לממשלה, לעיריות ולסוכנות
היהודיות. והנה עתה באים להתחיל עם זאת שנית. לדעתי אין שום סיבה
להתנגד כי חברת דשנים תקבל כסף מהמדינה, כי זהו מפעל ממלתי, אבל
יצרני הוא כי כסף זה שיינתן יהיה רשום בחקציב בצורת סובסידיה ולא
על ידי הפחתת הכנסת האוצר. ואני רוצה לומר בכנות גמורה, כי מתן
סובסידיות על ידי פטורים היא מדיניות גרועה מאד, ופסולה. לשם מה
התנהלה כל המערכה בענין בטול המכס בעוד אתם עומדים להעניק פטורים
חדשים למפעלים?

מר גפני:

מטרת חוק ביטול הפטורים היתה לבטל פטור
למוסדות מיוחדים. לא היה מדובר לגבי
מטרות אלא לגבי מוסדות. אם מוסד חנוך, אמוסד צדקה הביא מכשירי כתיבה
הוא היה פטור בכלל מהותו של המוסד. בתעריף המכס ישנה רשימה של עשרות
מיני סחורות אשר הן פטורות באם הן מובאות למטרות מיוחדות. אי אפשר
שהיה קיים חוק אשר לא יתיר כל פטור, גם אם המשק דורש אותו. לא המוסד
דורש זאת אלא צרכי משק המדינה.

על הגז הזה הטילה הממשלה מס כאשר הוא
מיועד לשימוש ביתי, אך אם הוא משמש חלק אורגני של תהליך הייצור, איננו
יכולים להטיל עליו מכס כי ביה-החרש לא יעמוד בזה. ואין כאן שאלה
של מתן סובסידיה כי החומר הזה פטור.

מר גפני: אשר לשאלת הפטור לטייס, אזי כל חברה אשר תטיס מטוסים בישראל תהיה פטורה, ולא חרות ארקיע בלבד. אנחנו בכך איננו חוזרים אל מה שבטלנו, אלא חוזרים אל העקרון.

נוסף על כך אנחנו רוצים להוסיף תיקון אשר על פי טעות הושמט מן ההדפסה, לגבי חרות הנפט העיראקית. אמנם היא חסלה אח ענינה והממשלה קנתה אותו, אבל היא לא החליטה על הסדר סופי בענין זה. בהתאם לחוזה של הממשלה המנדטורית, ואחר כך ממשלתנו, היו זכויות מיוחדות לחברת הנפט העיראקית לגבי הסחורות אשר היא משחמט בהן במתקנים.

אנחנו מבקשים להוסיף שעד הסידור הסופי בענין זה, יהיה לחברת הנפט האנגלו-אירנו פטור.

נתקבל - צו לפטור מבלו על דלק, בתוספת התיקון.

י. ספיר: אני מבין כי המשאלה שלי נתקבלה.

מר נאמן: אני אעמוד בקשר עם קודמי בשאלה זו.

היו"ר י. גורי: מאחר ואני שומע כי מר נאמן בא במקום קודמו, מר קוזלוב, אני מאחל לו עבודה פוריה.

מר נאמן: אני מודה על ברכתו של היו"ר, ומקוה שאספק את כל שביכולתו של פקיד ממשלתי לספק לוועדה מכובדת זו של הכנסת.

היו"ר י. גורי: אני רוצה להודיעכם, כי לצעורי לא נוכל לקיים את הדיון במשכרת השופטים, מאחר והחמר, על פי טעות, איננו בידינו.

תיקון צו הרבייה (קביעת שיעור הרבייה המכסימלי) תשי"ט-1959:-

מר קיטרון: כידוע, החליטה הוועדה, לפי הצעת שר האוצר, לבטל את הקביעה בין $7/4$ ו- $7/2$ אחוז לגבי הלואות צמודות מסויימות. אבל בתיקון בצו שהובא לאישור הוועדה, נשכח שיתר ההלואות הניתנות על ידי מוסדות אחרים לגביהם קיים שיעור של $6/2$ אחוז, ולא היתה כל כוונה לשנות זאת, אלא שהפסקא הזאת נשכחה ונשמטה.

אנחנו מבקשים לתקן את הטעות האמורה.

תיקון צו הרבייה, כאמור, אושר.

היו"ר י. גורי: קבלתי מכתב בחתימת מר זגני בו הוא מבקש הסכמתנו לפרסם את הצו על הוצאת האמיסיה בצמידות לדולאר או וגם למדד יוקר המחיה.

כן מבקש הבנק שמועד פדיונו של האגרות יתחיל לא בשנת 1962 אלא בשנת 1961.

ח. רובין: אינני מתנגד לתכן הדברים, אני אצביע בעד זה, אבל אביע מורת רוחי נגד שיטת זו של עבודה.

היו"ר י. גורי: ברצוני לציין כי מורת רוחו של ח"כ רובין במקרה זה מוצדקת, אבל אין זו סיבה לסרוב אישור זה.

י. בדר:
אם נאשר את הצו הזה הוא יתפרסם ודאי
בסוף מאי שנה זו, היינו בסוף מאי 1961
תסתיימנה שנתיים מאז פורסם הצו. אסור לנו, איפוא, להסכים להצמדת
חובות שהם למטה משנתיים.

מר בר-זיו:
לאור הוכחות אשר התעוררו כאן, אבקש
לדחות את האישורים הנ"ל.

דוחים אישור הצו על הוצאת האמיסיה בצמידות
לדולר או וגם למדד יוקר המחיה, כן
דוחים בקשת הבנק שמועד פדיונן של
האגרות יתחיל בשנת 1961 במקום 1962.

(הישיבה ננעלה בשעה 19.00)